

V Ě S T N Í K

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

Číslo 382

Duben 1988

PROHRA VÍTĚZŮ A VÍTĚZSTVÍ PORAŽENÝCH

Jednou z velkých výzev, které zanechal první československý prezident T. G. Masaryk našim národům, je požadavek hledět na lidský život, svět a dějiny pod zorným úhlem věčnosti — sub specie aeternitatis. Pakliže se pokusíme přijmout toto hledisko, učiníme krok od pýchy k moudrosti, nahlédneme časnost a dočasnost lidských věcí a budeme vedeni k poznání toho, co pro člověka znamená opravdové vítězství a co je skutečnou prohrou. Pak možná bude smysluplnější i naše historická sebereflexe, k níž se váží naše přítomná rozhodnutí i naše do budoucnosti směřující naděje.

Uprostřed posledního týdne letošního února vzpoměla československá veřejnost 40. výročí historických událostí, jež na dlouhou dobu předurčily politický osud našich národů. Ani ne tak z aspektu světových dějin jako z hlediska lidského individuálního života je 40 let opravdu dlouhým obdobím. Ti, jimž tehdy bylo dvacet let, jsou nyní v penzijním věku, z tehdejších čtyřicátníků — jsou-li ještě mezi námi — jsou dnes kmeti a pro většinu lidí žijících v naší zemi představují události z února 1948 už jen odstín historického spektra, jež se zformovalo před jejich vstupem do dění tohoto světa. Avšak právě v zájmu současníků, v zájmu svobodnějšího a pravdivějšího vztahu k přítomnosti a k budoucnosti má smysl připomínat minulé události a zamýšlet se nad nimi.

Zajisté je a bude úkolem historiků popsat a vyložit význam toho, co se odehrálo v únorových dnech 1948, i když ani od nich nemůžeme čekat jednoznačný a obecně přijatelný výklad smyslu někdejšího vítězství i někdejší prohry. Postavy tzv. vítězného lidu a poražené reakce ustoupily již z aktuální dějinné scény do říše stínů, aniž by současníkům jakkoliv zmírnily naléhavost otázky po podstatě a orientaci jejich vlastní situace. Vždyť dějiny, psané vítězi, jsou spíše sebeoslavnou manifestací než vážným a hlubokým zamyšlením a na druhé straně pocit křivdy u poražených vede mnohdy k zahořklosti a k mlčení.

Strohým faktem zůstává, že ti, kdo tehdy stáli na straně otevřenosti pluralitní demokracie, nenalezli dost síly, podpory, moudrosti a dovednosti úspěšně čelit totalitnímu mocenskému principu, jenž pak byl ve formě jedné politické strany, jedné ideologie a kultury vnucen celé národní společnosti. Rozhodující reprezentant demokratických sil a zároveň z hlediska osobního celoživotního zápasu nejtragičtější postava únorového dramatu, prezident Edvard Beneš, setrval i v posledním velkém střetu svého života v rámci základní koncepce své, někdy možná až příliš akademické, politické filozofie. Ač stár a oslaben bojem s německým fašismem, který brutální likvidací demokratických struktur Masarykovy první republiky zanechal i po svém pádu rozoranou brázdou pro novou totalitní setbu, zůstal Beneš věren stylu, který

předvedl ve dnech mnichovského diktátu o deset let dříve. Odmítl výzvu rozhodující chvíle, ustoupil před hrozbou krveprolití; snad vsadil na čas a na důvěru ve schopnost národa vstřebat a zneutralizovat účinek totalitních idejí a metod, snad vsadil na víru v perspektivní převahu světové demokracie. Bylo-li tomu tak, pak tato intuice se přes mnohé a oprávněné výhrady ukázala jako reálná. Za její částečné historické potvrzení lze pokládat skutečnost, že stalinský duch únorových vítězů po čistkách a deformacích padesátých let a po tvořivé vlně vzepětí národní kultury v letech šedesátých ochabl v průběhu dvaceti roků natolik, že v srpnu 1968 potřeboval transfuzi v podobě státsicových invazních armád.

V zájmu historické objektivity je třeba konstatovat i skutečnost, že v řadách vítězů stáli i lidé, kteří svou věc mysleli upřímně, poctivě a opravdově. Generace, která prožila hospodářskou krizi, porobení republiky fašistickým Německem a druhou světovou válkou, generace, jíž se zafixoval i zážitek z bídy a sociálního pohrdání, viděla záruku důstojného života v socialismu a v těsném svazku se Sovětským svazem. Skutečný stav poměrů v SSSR u nás široké vrstvy neznaly, byly zajatci stalinského mýtu. V důsledku špatné informovanosti, lehkovážné ochoty věřit a nedostatku kritického myšlení tak došlo k paradoxu, který se stal i osobní tragédií mnoha komunistů: lidé, obětavě usilující o spravedlivější a humánnější společenský řád, nastolili režim, v němž zůstala mnohá základní lidská práva pouze na papíře. A znovu i zde, po jednorázovém vítězství totalitního principu, se projevila základní otevřenost a nadějeplná nerozhodnost lidských věcí. Vždyť myšlenka demokracie byla v Československu před čtyřiceti lety poražena jen dočasně. Za necelé desetiletí po únoru začíná ožívat a šedesátá léta jsou již ve znamení reformního hnutí, jež se zároveň stalo i mostem mezi mnoha lidmi, které únor rozdělil. Myšlenka demokracie v naší zemi nikdy nepřestala žít a cítíme povinnost vždy znovu vyslovit naději, že právě jí náleží budoucnost.

Ve čtyřicetiletí po únoru se v Československu projevilo cosi se zákonitostí, které se Hegel svého času pokusil popsat formou určitého filozofického mýtu ve své Fenomenologii ducha v pasáži o pánech a rabech. V únoru se jednalo o opravdový střet, kdy na politické váhy byl položen argument krveprolití, občanské války a vnější vojenské intervence. Ti, kteří v osudové konfrontaci necouvli před smrtí (ať už smrtí svých protivníků nebo svou smrtí), stali se pány, zatímco ti, kteří ve vyhrocené situaci ustoupili, vzali na sebe — pakliže nezvolili emigraci — specifickou formu poroby. Ti první projevili svou vůli k moci, svou neústupnou rozhodnost na cestě k ní a ochotu k nejvyšší oběti v zájmu jejího nabytí. Ti druzí i přes svou slabost projevili svůj stupeň moudrosti,

VESTNIK

April 1988

Organ of the Czechoslovak National Council of America

Published monthly (Except bi-monthly July-August)

Subscription \$5.00 - Outside U.S.A. \$6.00

Editor - O. Kovar

Office: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650
Telephone: 656-1117

VĚSTNÍK

Duben 1988

Orgán Československé národní rady americké

Vychází měsíčně (s výjimkou dvojčísla v červenci-srpnu)

Předplatné \$5.00 - Mimo USA \$6.00

Redaktorka - O. Kovářová

Úřadovna: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650
Telefon: 656-1117

kteřá miluje život, zná jeho cenu a dokáže v jeho zájmu vzít na sebe i velké ponížení, moudrosti, která se zdráhá obětovat pro jistý strategický záměr být i jediný lidský život. Takoví se pak mohou stát těmi tichými, o nichž je v evangeliu psáno, že obdrží v dědictví zemi, zatímco vítězové vždy znovu budou muset čelit vyhlídce, že spatří pomíjivost své slávy.

Neuškodí proto těm, kdo slavnostně vzpomenou 40. výročí Vítězného února, když si třeba v koutku své mysli vybaví konkrétní osudy statisíců Čechů a Slováků, kteří se museli prací a pokorou vyrovnat s vědomím utrpené krivdy. Neuškodí jim, když vzpomenou na násilně kolektivizované rolníky, na vyvlastněné obchodníky a řemeslníky, kteří si svou vlastní prací udržovali ekonomickou nezávislost, na bezpočet příslušníků nemarxistické inteligence, jimž bylo přisouzeno jen podřadné postavení ve společnosti, na pronásledování křesťanů a na zástupy vězňů a žel Bohu i popravených nevinných lidí. Takováto vzpomínka může být dědicům únorového vítězství prospěšnější než oslava minulého triumfu a může vést k rozhodujícímu poznání, že cesta do budoucnosti vede branou smíření a porozumění, spíše než skrze opětovné procházení pod triumfálními oblouky minulosti. Ti pak, kteří se necítí stát v řadách pouňorových vítězů, mohou si uvědomit fakt, že to byli a jsou právě poražení, kde svou věrností, vytrvalostí a solidaritou vytvářejí nezničitelný, všechny režimy přetrvávající základ národního života a kultury.

Naše vzpomnutí na únor 1948 nechce jednoznačně a definitivně konstatovat, že zvláštní, skrytou, Hegelem naznačenou logikou dějin došlo v Československu k prohře vítězů a vítězství poražených. Vždyť základní otevřenost našich osudů a našich otázek trvá a bude trvat. Vzpomínku na jeden z uzlových bodů národních dějin v tomto století však chápeme jako příležitost opětovně vyjádřit přesvědčení, že naše předchůdce i současníky nelze jednoznačně a svévolně řadit do kategorie poražených či vítězů. Vždyť každému bez rozdílu, kdo jednou vstoupil do prostoru dějin tohoto světa, zůstává otevřena šance vítězství. Ne vítězství, jež vede k panství nad lidmi a jež se časem obrací v prohru. ale vítězství trvalé, vítězství v duchu a v pravdě.

(Z Infochu)

Stanislav Devátý a Bohumír Janát

CZECHOSLOVAKIA

STILL OCCUPIED!

CZECHOSLOVAK NATIONAL COUNCIL OF AMERICA

Naše nálepky mají svou tradici a účel připomínat světu, že Československo je stále v sovětském zajetí. Těší nás první odezva na naši žádost o finanční příspěvek. Doufáme, že je to slibný začátek a že pošlete i vy a že požádáte přátele, aby též přispěli.

K sedmdesátiletému výročí

Československé Národní Rady Americké

Za několik měsíců tomu bude již sedmdesát let, kdy byla založena Československá Národní Rada Americká. Její základní snaha je i dnes stále stejná, sdružovat občany československého původu ať jsou kdekoliv. Zvláště v dnešních dobách je to nutné, neboť jsou roztroušeni po celé Americe i jiných světadílech. Je jich mnoho, kteří se obracejí na ČSNRA o pomoc a o různé informace. V měsíčních výkazech o činnosti Rady jsou zapsána různá jednání s emigračními úřady zde i v Evropě, hledání zaměstnání pro nově přijeté, návštěvy různých soudů v jejich zájmu, styk s Červeným křížem při hledání ztracených osob, s Katolickou charitou atd.

Důležité je, že Rada spolupracuje s Americkým Státním Departmentem. Americké delegaci zúčastněné na poradách Helsinského výboru o lidských právech, konaných v Madridu, teď ve Vídni, připravila Rada obsáhlý dokumentační materiál o poměrech v Československu, o uvězněných, o chartistech atd. Tento materiál je pak použit americkými zástupci při jednání s československou a sovětskou delegací. Členové předsednictva jsou zvaní na různé informativní schůzky do Washingtonu s americkými vládními představiteli. Rada jako celek podporuje americkou vládu v jejím úsilí zajistit světový mír a lidskou svobodu.

Rada je organizací celonárodní. V odbočkách i v předsednictvu jsou starokrajané i novoameričané z exilových řad. Všechny funkce, které zastávají jsou čestné a bezplatné, v případě úředních cest si sami platí cestovní výdaje a pro budoucnost bez jakékoliv naděje na nějaké výhody.

Založení Rady před 70ti léty bylo vyvrcholením úsilí krajanů k osvobození československého lidu a založení Republiky. Rovněž i tak po válce přispívala ke stabilizování životních poměrů v Československu. Za druhé světové války znovu usilovala o osvobození Československa. Po válce se zúčastnila sociální pomocí postiženým, v akci American Relief for Czechoslovakia. Po komunistickém puči v Československu Rada ihned pochopila rozsah tragedie a vyslala delegaci prezidentu Trumanovi, který učinil určitá opatření proti komunistům. Rada již tehdy, poprvé vznesla požadavek svobodných voleb v Československu. Pomáhala politickým uprchlíkům v táborech a její členové podepsali sta záruk, aby mohli emigrovat do Spojených států. Po osvobození Československa vojsky Varšavského paktu a posléze i vojsky ruskými požaduje, aby všechna vojska byla z Československa odvolána a aby tam byly provedeny svobodné volby. Při poslední schůzce pres. Spojených států R. Reagana s ruským premiérem Gorbačovem nepřišlo na pořad jednání o Československu a o Střední Evropě vůbec. Proto Rada zaslala prezidentu Reaganovi dopis, v němž vyslovila zklamání a žádá, aby při příští schůzce, která se má

uskutečnit v Moskvě, byla záležitost Československa dána na pořad jednání.

Vy, kteří jste odešli z Československa, zapojte se do Národní Rady a pomozte tak udržet naši národní totožnost v Americe ke svému národu, z něhož jste vyšli.

O přihlášku zavolejte číslo 656-1117.

Březen 1988.

J.B.

Infoch nás informuje

Požár skladu chemikálií v Kyjově

V neděli 3. 1. 1988 v 21 hodin vznikl požár ve skladu hnojiv Zemědělského zásobovacího podniku v Kyjově-Boršově. Toxické plyny a páry vzniklé hořením zemědělských chemikálií rychle zamořily údolí, v němž se rozkládá třináctitisícový Kyjov. Obyvatelé města nebyli o ničem informováni až do 9.00 hodin následujícího dne, kdy místní rozhlas v krátké informaci doporučil co nejméně vycházet ven a raději neotvírat okna, avšak upozornil, že "pracovní povinnost trvá".

Již v noci byly evakuovány děti místních funkcionářů. Děti z níže položené základní školy byly bez jakékoli ochrany odvedeny do budovy druhé základní školy položené výše. Na individuální žádosti byly některé děti ze škol vydány rodičům. Ráno po požáru se vojáci a příslušníci Civilní obrany přesunovali Kyjovem v plynových maskách, zatímco kyjovští obyvatelé cestou za svými povinnostmi vdechovali hustou žlutou mlhu.

Několik desítek občanů bylo hospitalizováno s dýchacími potížemi a s pozitivními výsledky jaterních testů v místní a v hodonínské nemocnici.

Dodnes nebyla o požáru, jeho příčinách a důsledcích, vydána podrobnější úřední informace.

Statisíce čs. katolíků se domáhají odluky církve od státu

Od začátku ledna se již více než 200.000 čs. katolíků — a spolu s nimi i další čs. občané jiných denominací nebo bez vyznání — připojilo k petici "Podněty katolíků k řešení situace věřících občanů v ČSSR", které vyslovuje základní požadavek *odluky církve od státu*. Tato odluka by znamenala, že by se stát nevměšoval do organizace a činnosti církve. V 31 bodech petice jsou formulovány požadavky, jež by měly být splněny, i kdyby k odluce nedošlo. Týkající se odstranění zásahů státu nebo naopak dosažení souhlasu státu v různých, dosud konfliktních situacích a aspektech církevního života, jako je jmenování nových biskupů, jmenování farářů a kněží ve farnostech, výběru a počtu studentů teologických fakult, obnovení bohoslovecké fakulty v Olomouci, zavedení trvalého jáhenství, obnovení činnosti řeholních společenství, vytváření volných laických náboženských společenství, svobodného vyučování náboženství a jeho konání mimo škol, návštěv ve vězení a nemocnicích a náboženských obřadů a projevů ve vězení, laických exercií, zřízení farních rad a účasti laiků na církevní správě, vzájemného styku s křesťanskými organizacemi kdekoli ve světě, náboženských publikací, založení náboženských nakladatelství a časopisů a provozu knihoven a čítáren s náboženskou literaturou, možnostmi svobodného rozšiřování náboženské literatury a jejího odběru ze zahraničí, náboženských televizních a rozhlasových pořadů, rušení zahraničního rozhlasu (např. rušení Svobodné Evropy), veřejného šíření křesťanského učení, vrácení církevních

budov potřebných pro činnost církve, stavby nových kostelů, uchování veřejných náboženských symbolů a památek, činnosti tzv. církevních tajemníků, soudní rehabilitace náboženských činitelů, diskriminace věřících, uplatňování petičního práva, právních předpisů kriminalizujících náboženskou činnost. Petice rovněž požaduje změnu ústavy a zákonů tak, aby byly v souladu s Mezinárodním paktem o občanských a politických právech. Požaduje ustanovení smíšené komise, která by řešila předkládané návrhy.

Autorem textu petice je p. Augustin Navrátil z Lutopecen u Kroměříže. Poté, kdy kardinál Tomášek petiční akci podpořil a poté, kdy ze Slovenska začaly přicházet desetitisíce prvních podpisů věřících, rozšířila se petice i v Čechách. Je zde zcela novým prvkem, že k jejímu podpisování vyzývají někteří kněží při mši, že petici podepisují věřící v kostelích. Statečnosti a neúnavnosti pana Navrátila a nesmírné morální autoritě, jíž se těší pan kardinál, vděčí svobodomyšlní občané této země, že katolickou církev, aspoň pokud jde o české země, poprvé za posledních čtyřicet let prostoupila důstojnost, pocit sounáležitosti a vědomí společného úsilí o dosažení samozřejmých a přirozených občanských práv v oblasti náboženských svobod, neoddělitelných od ostatních demokratických svobod. Rozsah petiční akce je takový, že si nelze představit, že nebude mít alespoň částečný úspěch. A bude to úspěch nejen katolíků, nýbrž všech demokraticky smýšlejících čs. občanů.

T.A.

Mluvčí Charty 77 u kardinála F. Tomáška

Dne 3. března 1988 v dopoledních hodinách přijal arcibiskup pražský kardinál František Tomášek mluvčí Charty 77 Bohumíra Janáta a Stanislava Devátého. Při této příležitosti mluvčí Charty 77 předali kardinálu Františku Tomáškovi dokument Charty 77 č. 9/88, v němž Charta 77 vyjádřila plnou podporu iniciativě moravských katolíků. Arcibiskup pražský kardinál František Tomášek přijal dokument a ocenil jej jako "slovo, které zaznělo v pravý čas".

V následujícím živém a otevřeném rozhovoru byla vyjádřena naprostá shoda v otázce náboženských svobod a lidských práv věřících občanů v naší zemi. Mluvčí Charty 77 se rovněž plně shodli s arcibiskupem pražským kardinálem Františkem Tomáškem v myšlence, že jedním ze základních východisek řešení duchovní a politické situace v naší zemi je osvobození lidských myslí a srdcí od strachu.

Praha 3. 3. 1988.

(Zpráva z Prahy)

RUDOLF FRAŠTACKÝ

V sobotu 19. marca zomrel v Toronte Rudolf Fraštacký, bývalý podpredseda Zboru povereníkov v rokoch 1946 a 47, v exile predseda zastupiteľstva Rady slobodného Československa.

Zosnulý sa narodil 11. februára 1912 v Mošovciach v Turci, kde rodina mala hospodárstvo s mlynom. Študoval na obchodnej akadémii v Tur. sv. Martine a po maturite sa zapísal na Vysokú obchodnú školu v Bratislave. V kritických rokoch 1937 a 38 bol osobným tajomníkom agrárneho poslanca a predsedu Zväzu roľníckych vzájomných pokladníc Janka Ursínyho. Už vtedy sa zapojil do verejného života, do hnutia roľníckeho dorostu agrarnej strany.

Frašťacký hrál mimoriadny zástoj v ilegálnej činnosti na Slovensku za druhej svetovej vojny. Patril do veľkej ilegálnej

skupiny Flóra a sprostredkoval styk slovenských skupín so zahraničím, s vládou v Londýne. Tajne prenášal odkazy a memorandá do Švajčiarska, odkiaľ prostriedníctvom vyslanca Jaroslava Kopeckého sa dostávali do Londýna. Túto činnosť konal niekoľko rokov s ohrozením vlastného života pod krycím menom Frey. On to bol, čo priniesol posledné vzkazy podplukovníkovi Goliénovi do Banskej Bystrice pred vypuknutím Slovenského národného povstania. V septembri roku 1945 pri prvej rekonštrukcii Zboru povereníkov prevzal poverenie výživy, teda jeden z najťažších rezortov na vojnu zničenom Slovensku, kde sa jeho odborné hospodárske skúsenosti a znalosti dobre osvedčili. V hospodárskej politike stál pod vplyvom známeho slovenského národohospodára Dr. Petra Zat'ku.

Po voľbách v roku 1946 prevzal funkciu podpredsedu Zboru povereníkov, kde musel zvdzať ťažké zápasy s predsedom Zboru, ktorým bol Dr. Hustáv Husák. Preto za slovenskej krízy na jeseň 1947 komunisti jeho účasť v novom Zbore povereníkov vetovali. Rudolf Frašťacký bol poslancom československého parlamentu. Po komunistickom puči, ohrozený na slobode, sa pobral do exilu. Proti nikomu z predstaviteľov Demokratickej strany se nenávisť komunistov a snah po pomste neobratila tak výrazne ako proti nemu. Po odchode do exilu ho krátko potom nasledovala aj manželka Vierka, rodená Orsághová, s malou dcerkou Ľupkou. V exile sa Frašťacký usadili v Toronte, kde Rudko vybudoval bankový podnik Metropolitan Trust Company, ktorý viedol dlhé roky a pri ňom založil firmu pre medzinárodné investície v Kanade. Túto firmu po odchode z peňažného ústavu osamostatnil a spolu so synom Fedorom riadil až do svojej smrti. Okrem hospodárskej práce zapojil sa do práce medzi krajanmi a exulantmi. Pracoval v Československom združení v Kanade, ktoré ho počtilo čestným členstvom, v Masarykovom ústave, kde pomáhal zvelebovať jeho majetek a za zásluhy ho zvolili za čestného predsedu. Bol členom Československej spoločnosti pre vedy a umenie. Jeho politická činnosť sa však rozvinula na pode Rady slobodného Československa, kde bral účasť od založenia v roku 1949 a kde v roku 1974 ho zvolili za predsedu zastupiteľstva, ktorú funkciu zastával do svojej smrti. Vyznamenal sa tiež na poli spoločenskom a cirkevnom. Bol členom Rádu maltézskejších rytierov.

Rudko Frašťacký venoval svoje sily aj Stálej konferencii slovenských demokratických exulantov, ktorú pomáhal založiť v roku 1962 a kde po smrti Dr. Jozefa Lettricha a Dr. Fedora Modžu zastával vedúcu funkciu. Staral sa o finančné zaistenie časopisu Naších snáh.

Rudko Frašťacký bol odchovancom československej humanitnej demokracie. Jeho demokratické povedomie sa upevňovalo vo vlastnej rodine. Rozklad republiky v roku 1939 pociťoval veľmi bolestne. Preto hneď od začiatku sa zapojil do ilegálnej činnosti. To ho po skončení druhej svetovej vojny predurčilo k tomu, aby pomáhal obnovovať demokratické tradície v národe. Jeho postoj ku komunizmu a k prehmatom jeho predstaviteľov na Slovensku bol

Láska k blížnímu je v plánu světa, lidská společnost stojí na lásce, ale nestačí mít k člověku jen tak zvaný milý cit — láska, humanita se musí ztělesnit v práci, v součinnosti, v tvoření a tím v zdokonalování světa nám daného. Jsme dělníci na vinici boží!

neobyčajne vyhranený. Rudko v ťažkom zápase o záchranu demokracie v obnovenej republike v rokoch 1945 až 48 čestne obstál.

V exile v práci na obnovu demokracie a nezávislosti spoločného štátu Slovákov a Čechov, podľa zásady rovný s rovným, pokračoval. Snažil sa o rozšírenie spolupráce s predstaviteľmi iných stredo- a východoeurópskych národov, ktoré zdieľajú rovnaký osud marxistického útlaku ako Slováci a Česi. Zvlášťne vyhlásenie poľskej vlády v exile a Rady slobodného Československa, ktoré doporučuje užšiu spoluprácu týchto troch stredoeurópskych národov, nese aj jeho podpis. Zanechal manželku Vierku, dcérku Ľubku a synov Fedora a Miška. Jeho pamiatka zostane trvale medzi nami.

Pavel Pecháček vyznamenan

Pavel Pecháček, šéf čs. oddelení Hlasu Ameriky a bývalý predseda washingtonské odbočky SVU, byl 11. března na slavnosti v budově amerického ministerstva zdravotnictví a sociální péče ve Washingtonu vyznamenan cenou "Muž Roku 1987" Hlasu Ameriky v oblasti cizojazyčného rozhlasového vysílání této stanice. Ředitel Hlasu Ameriky, Richard W. Carlson, při předávání ceny uvedl, že Pecháček ji dostal za "vyjimečné výsledky při vedení československého oddelení Hlasu Ameriky na cestě k nejvíce poslouchanému a nejvlivnějšímu zahraničnímu rozhlasu v současném Československu; a za rozvinutí nového, rozmanitého obsahu vysílání a nových rozhlasových forem".

Dagmar Halasová-White, v.r., President SVU Washington

Za Dr. Mikulášem Ferjenčíkem

V modravém vánku
nad Dunajem,
ve větru nad Vltavou,
Tvůj prapor vysoko,
vysoko vlaje,
nocí i dnem...
Byl's nejdřív dobrým člověkem!
Až potom — generálem.
V civilu vyniknout
i moci branné,
to není snadný um.
Sloužil jsi v době
válkou rozedrané,
Čechům tak dobře,
jako Slovákům.
Slovensko měl jsi rád
i celou Republiku naší.
Sbohem...
A díky nastokrát,
žes mezi námi žil,
drahý Mikuláši.

I.J.K.

Rozloučení s národními pracovníky, dr. M. Ferjenčíkem a jeho paní

Rozloučení se konalo 16. dubna na Českém národním hřbitově v Chicagu, kde byly obě urny uloženy v Masarykově mausoleu.

Sešlo se nás přes 150. Sester a bratrů, vlastenců, kteří svou účastí vzdali uznání neutuchající vlastenecké práci oběma zesnulým. Dr. Ferjenčík byl předsedou Čsl. národní rady americké a jeho manželka Miluška byla dlouholetou předsedkyní Čsl. ženské národní rady v exilu.

Ferjenčíkovi zobrazovali typickou československou rodinu. Ona z Prahy, katolička, on ze slovenských Tater, luterán.

Životopisy obou a jejich životní zásluhy byly připomenuty řečníky důstojného rozloučení. Zahájení dr. Rozbořilem, pokračovalo se vzpomínkami Roziny Nehasilové, Rev. Shintaye, a dr. Podzámského. Končilo se recitací Věry Rokničové a zazpíváním československé národní hymny všemi přítomnými.

Dr. Mikuláš Ferjenčík se dopracoval v civilním životě zvěrolékaře. V životě vojenském se stal generálem. A v životě politickém dosáhl hodnosti povereníka ministerstva vnitra na Slovensku. S jinými Slováky spolupřipravoval slovenské národní povstání proti německé okupaci.

Po komunistickém puči v únoru 1948, manželé Ferjenčíkovi odešli do exilu. Osud je zavál až do chicagské oblasti mezi nás. Jako zvěrolékař se Ferjenčík uplatnil na Danemarkově farmě, kde pěstoval závodní koně. Po úmrtí majitele farmy odešli Ferjenčíkovi na farmu Temple-Smith, už blízko Wisconsinu. Dohlížel tam na chov i trénování lipizánských koní. Tato farma se stala svědkem návštěv stovek Čechů a Slováků za účelem jak vážných porad tak i pikniků, zábav a zpěvu.

Náhlé a tragické úmrtí manželky Milušky i likvidace farmy po úmrtí jejího majitele těžce otráslly dr. Ferjenčíkem. Osamocen, uchýlil se ke své jediné příbuzné, neteři Evě Jarolimkové, která žije v Kolorádu. Avšak i tam mlha tradedie se nedala rozptýlit. Evě, s pěti dětmi, se manžel smrtelně rozstonal. Zemřel. A za pouhých 6 týdnů po jeho smrti nás všechny opustil i dr. Mikuláš Ferjenčík.

Eduard Dellin

Z Českého národního hřbitova v Chicagu

Jako v každé jiné krajanské organizaci, zahájili jsme též na našem hřbitově nový rok valnou hromadou tradičně v první sborové schůzi v roce v lednu, abychom si zvolili nové činovníky.

Patrně Sbor delegátů byl s hospodařením odstupujícího výboru spokojen, neboť byli všichni znovu zvoleni. Nově zvolení úředníci za důvěru poděkovali a slíbili, že budou v dobré práci pokračovat. Nastolení bylo provedeno v následující únorové schůzi bratrem Kutilem v restauraci Klas v Ciceru po chutném společném obědě.

Jak ten čas utíká. Co tyto řádky píší, je již konec března a hřbitov je již uprostřed příprav pro novou letní sezónu. Skleníky se plní sazenicemi letních květin pro zdobení hrobů se zaměřením současně na Den zdobení hrobů, pro který také letos připravujeme tradičně vzpomínkové obřady k počtu padlých vojinů z různých bojišť světa za svobodu své vlasti a ostatního demokratického světa, a též v upomínku

zasloužilých národních pracovníků a přátel, kteří nás předešli a dřímou jejich věčný sen v té malé, ale naší české zelené zahradě v Chicagu, na Českém národním hřbitově.

Zvlášť dopisy upozorňujeme již dnes všechny krajanské organizace v Chicagu na letošní Den zdobení hrobů, připadající na pondělí 30. května. Podrobnosti programu sledujte v místním tisku a na naší nedělní ranní radiové hodině. Dnes vám můžeme již prozradit, že naším slavnostním anglickým řečníkem bude senátorka Judy Baar Topinka a českým předseda Sdružení českých svobodomyšlných škol Václav Ženíšek.

Upozorňujte na tento den již dnes ve vašich schůzích, abyste byli důstojně zastoupeni. Ti mladí chlapci, kteří obětovali a kladli životy na oltář vlasti, si zaslouží, abychom si na ně v tento den vzpomněli a věnovali jim tu malou pozornost.

A nechci tyto řádky ukončit aniž bychom si nevzpomněli na sestry a bratry, kteří nás loni opustili a odešli tam, odkud není návratu. Byli to bratr Pliml a sestry Davidková, Klenová a Čiháková. Čest jejich památce. Zároveň přejeme brzké a úplné uzdravení bratřím Gurtlerovi a Moravcovi a sestře Prebaň.

Na shledanou v pondělí 30. května na Českém národním hřbitově.
K. Halaška, tajemník

Den zdobení hrobů

Vážení přátelé:

Jako v minulých letech, také letos Český národní hřbitov připravuje vzpomínkovou oslavu na Den zdobení hrobů, připadající letos na *pondělí 30. května 1988* za účasti vojenských, občanských a krajanských národních organizací s tradičním průvodem od Českého Domova, kde se seřadí v 9 hodin ráno a odkud vyjde v 9:30 AM. Podrobnosti programu budou oznámeny později v krajanském tisku a na naší pravidelné nedělní radiové hodině od 9—10 AM na stanici WCEV 1450 AM. Vlastní vzpomínkové obřady budou se konat u pomníku vojinů z občanské války.

Tradiční vzpomínkové obřady na Českém národním hřbitově jsou skutečně jednou z mála příležitostí v roce, která se naskytá nám, americkým občanům československého původu, k projevení úcty a vděčnosti všem těm americkým chlapcům, včetně těch československého původu, kteří bojovali a umírali pro svobodu demokratického světa, a jímž vděčíme za to, že ještě dnes žijeme ve svobodné Americe.

Český národní hřbitov je jeden z mála v Chicagu, kde se tomuto dnu věnuje rok co rok tolik pozorností a kde se konají tak důstojné vzpomínkové obřady. Zajistě si zasluhují co největší účastí naší krajanské veřejnosti. Tudíž očekáváme také z vašich řad co největší návštěvu.

Těšíme se na shledanou.

Český národní hřbitov, *B. Vydra, předseda*
K. Halaška, tajemník

PAMATUJTE NA RADU SVÝM PŘÍSPĚVKEM!

Schvalujete-li pevné zásady a postoj Rady k nejdůležitějším otázkám dnešního vývoje, získejte nám nové členy!

Výroční schůze oblastního výboru ČSNRA

Výroční schůze ČSNRA se konala v úterý 15. března ve spolkové místnosti Mid-America Federal Savings, Cicero, Ill.

Na schůzi byly podány zprávy úředníků, odboček a přidružených organizací. Byla též probrána celoroční činnost oblasti. Kromě menších podniků jednotlivých odboček se opravdu skvěle vydařil náš letošní reprezentační XXXVII. ples, který oblast pořádala v sobotu 16. ledna v předním hotelu chicagské oblasti "The Ritz-Carlton". Rovněž vzpomínková oslava 28. října, konaná ve škole Havlíček v neděli odpoledne 27. října 87 vyzněla velmi pěkně a veřejnosti se líbila. Oblast se také podílela na pomoci poskytnuté ČSNRA a Čs. ženskou národní radou v exilu University of Chicago při pořádání květnové, vysoce hodnotné konference a kulturního večera — (na campusu university) — na památku 50. výročí úmrtí Tomáše G. Masaryka.

Po udělení absolutoria odstupujícímu výboru, byli — až na malé změny — oproti roku minulému — na tento rok zvoleni tyto úředníci: br. St. Brym — předseda, br. Richard Púr a br. Boris Kraupner — místopředsedové, br. Tony Jandáček — tajemník, br. Václav Ženíšek — pokladník, ses. Františka Uhlířová — zapisovatelka, br. Josef Bárta a Viktor Novotný — revisoři účtů. Členové sociálního výboru: ses. Olga Kovářová a br. St. Jančík; plesového: ses. Vlasta Vrázová a Jan Uhlíř; tiskového: ses. Vlasta Vrázová a ses. F. Uhlířová. Zástupci do Svobodomyslných škol: ses. Božena Riedlová a br. Viktor Novotný; do České útulny: ses. Dagmar Košťáková a Rozina Nehasilová. Delegáti na sjezd: ses. Rozina Nehasilová a br. Jan B. Uhlíř; náhradnice ses. A. Pachnerová.

Přejeme oblasti ČSNRA, aby i v letošním roce úspěšně pokračovala v potřebné a účinné práci pro naše zdejší národní společenství. *F.U.*

Ve státě Oregon zemřel vlastenec John Martin

Dne 13. března zemřel v Portlandu ve státě Oregon ve věku 86 let zasloužilý krajský a sokolský pracovník Jan Martin, velký přítel čs. exulantů.

Narodil se 17. listopadu 1901 v Ostrovačicích u Brna, nedaleko místa, které se stalo románovým dějištěm Mrštíkovy Pohádky máje. Roku 1922 vystudoval odbornou školu stavitelskou a po absolvování prezenční služby na Podkarpatské Rusi se rozhodl získat odborné znalosti ve Spojených státech, kde se pak trvale usadil. Pracoval v různých místech Ameriky, až se definitivně usadil v Portlandu ve státě Oregon, nedaleko Pacifického oceánu. V mladém věku byl činným v Sokole a v dalších krajských spolcích. Za 2. světové války pomáhal organizovat peněžité sbírky ve prospěch zahraničního odboje. Nikdy nepřestal myslet na svou rodnou zemi. Po komunistickém puči v únoru 1948 organizoval pomoc pro naše uprchlíky, pro které opatřil záruční listiny, aby mohli emigrovat do USA. Byl jednatelem Sokola a funkcionářem odbočky Čs. národní rady americké. Podílel se na mnoha krajských akcích, směřujících k společnému úsilí o obnovení svobody a demokracie v Československu. Jeho domov se stal střediskem veškeré krajské činnosti ve státě Oregonu. Působil veřejně také v americkém prostředí a v roce 1960 se podílel na volzbni

kampani ke zvolení Richarda Nixona prezidentem Spojených států. Byl pak v bližším osobním styku s Bílým domem a nikdy neopomenul prezidenta Nixona informovat o situaci porobeného čs. lidu. Od prezidenta Nixona se mu dostalo ocenění.

V jeho obětavé a záslužné činnosti mu byla nesmírně nápomocna jeho choť Marjánka, jugoslávská Češka z Daruvaru, která v posledních letech jeho života mu byla nesmírnou oporou. V osobě Jana Martinů odešel krajanvlastenec, který se svými zásluhami trvale zapsal do historie naší krajské Ameriky. *Jožka Pejskar*

Zpráva z valné hromady ČSNRA — odbočky Generál Štefánik v Illinois

Naše první členská schůze v tomto roce byla řádná valná hromada. Konala se v sobotu večer 5. března 1988 v zapůjčené spolkové místnosti Warren Township Center v Gurnee za přítomnosti 23 členů. Patrně všichni s odstupujícím výborem byli spokojeni, protože byl schválen návrh, aby zůstalo vše při starém. V novém výboru pro tento rok jsou tudíž opět: Boris Kraupner, předseda, Bláža Laurichová, místopředsedkyně, Karel Halaška, tajemník a zapisovatel, Jana Šmerdová, pokladní, Robert Taubnitz a Pavla Mossová, revisoři účtů, Henry Synek, právní poradce, František Hrachovský, dopisovatel, Ivan Dvořák, organizační referent, delegáti do oblastního výboru: Boris Kraupner, Antonín Jandáček, Vladimír Holeček, Eduard Dellin, do letošního sjezdu: Antonín Jandáček, náhradník Jaroslav Sudík a delegát do Sdružení českých svobodomyslných škol Vladimír Holeček. *Děkují, K.H.*

V San Diegu uctili památku Jana Masaryka

V neděli 6. března se sešli naši krajané z oblasti San Diego v Del Mar, aby vzpomněli čtyřicátého výročí tragického skonu ministra Jana Masaryka. Mezi čestnými hosty byla též paní Hana Feierabendová, vdova po bývalém československém ministru, dr. L. Feierabendovi. V dialogu "Stalo se v Československu před čtyřiceti roky", předneseném Evou Franklinovou a Lubošem Tesařem byly vylíčeny podrobnosti tragického skonu Jana Masaryka, jak o průběhu vyšetřování psal nejen čs. tisk, ale i tisk světový, avšak ani po čtyřiceti letech nelze s určitostí mít za to, že byl Jan Masaryk zavražděn, nebo spáchal sebevraždu.

Redaktor Jožka Pejskar podrobně zhodnotil zásluhy Jana Masaryka o Československo, vyzvedl jeho působivé projevy v letech války v britském rozhlasu, kdy pravidelně, každou středu promlouval k národu, který z jeho projevů čerpal posilu, povzbuzení a naději ve svou lepší budoucnost. Jožka Pejskar vyzvedl také pozoruhodné Masarykovy vlastnosti získávat si přátele mezi státníky, diplomaty, novináři, a především v širokých lidových vrstvách. Jeho svérázná osobnost působila na každého zcela mimořádnou přitažlivostí. Eva Franklinová s Lubošem Tesařem přečetli pak to, co a Janu Masarykovi napsal Jiří Voskovec. Velmi hodnotný program doprovázela hudebními čísly na klavír, dr. Marie Dolanská. V druhé části programu byl promítnut film o slavné české operní pěvkyni Emě Destinové.

Dalším podnikem odbočky Čs. národní rady americké v San Diegu bude koncert kytaristy Karla Kryla v neděli 24. dubna, opět v Del Mar. *ar*

Zpráva z výroční schůze odbočky Orange County

Výroční schůze odbočky Orange County se konala 5. března 1988 v Santa Ana, Kalifornie; bohužel, mnoho členů se pro nemoc nezúčastnilo schůze.

Vzhledem k blízkému datu výročí narozenin T. G. Masaryka, předseda odbočky podal velmi zajímavý rozbor Masarykových politicko-filosofických úvah z počátku dvacátých let na vznik a vývoj sovětského Ruska.

Po zprávě o činnosti za minulý rok jednatelem odbočky následovala pokladníková finanční zpráva za rok 1987.

Stávající výbor odbočky byl znovuzvolen na další rok: předseda Z. Zemánek, jednatel F. Vogel; pokladník K. Vogel, a členové výboru M. Batlik a J. Marko.

Nato byl projednán a schválen plán činnosti v roce 1988:

- a) v dubnu se zúčastnit programu s K. Krylem v Los Angeles nebo v San Diego;
- b) v dubnu nebo květnu společná večeře s tancem ve Phoenix klubu, Anaheim;
- c) v červnu zájezd na tradiční piknik odbočky San Diego ve Fallbrook;
- d) v červenci nebo srpnu uspořádat barbeque;
- e) v říjnu uspořádat (pokud možno ve spolupráci s dalšími krajanskými organizacemi) oslavu 70. výročí vzniku Československé republiky.

Po ukončení schůze předsedou odbočky následovalo občerstvení a potom účastníci shlédli vynikající veselohru *Když Burián prášil* s Vlastou Burianem a Oldřichem Novým v hlavních rolích. S pozdravem, *Frank Vogel*

Odbočka ČSNRA Portland, Oregon

Stále se snažíme o znovuvzkříšení činnosti v odbočce, ale zatím se nám to příliš nedaří. Máme potíže najít funkcionáře, hlavně dobrého presidenta, který, či která by dokázala znovu zorganizovat členstvo, které z různých důvodů ztratilo zájem a těžko se svolává dohromady.

Měli jsme v minulém roce jen několik schůzek (vždy tak 15—18 členů) a bezúspěšně se snažili o dobrovolníky pro předsednictvo, které je zatím setrvačností drženo lidmi již třetí volební období.

Také vznikl problém vhodné místnosti, kde by se schůzky mohly pořádat.

Držte nám palce, aby se nám podařilo se zase dát dohromady. Zatím jen vzpomínáme, jak to bývalo dříve hezké.

Za všechny děkuji za uveřejnění přílohy.

Všechny vás zdraví, *Vlastimil Obereigner, místopředseda*

SMUTNÁ ZPRÁVA Z OREGONU

Jan (John) Martin, spoluzakladatel portlandské odbočky ČSNRA zemřel náhle, ukončiv tak dlouhá léta těžkého churavění.

Narodil se před 86 roky v Ostrovačicích na Moravě, vystudoval průmyslovku a ve svých jedenadvaceti letech odjel do USA. Byl dlouhá léta činný v odbočce Portland-Oregon, kterou vlastně spolu s bratrem Pospíšilem založil.

Byl vždy inspirátorem, aktivně a obětavě pracoval v četných akcích ČSNRA.

Opustil své dcery s vnoučaty, 53 roků trvající krásné manželství s Marií (roz. Radovou) a mnoho, mnoho dobrých přátel, kteří ho budou trvale postrádat.

Vlastimil Obereigner, místopředseda

Dary na činnost ČSNRA

Příspěvky

Odbočka ČSNRA, San Diego

\$162.00

In Memoriam

Na uctění památky Gen. dr. Mikuláše Ferjenčíka

Mr. & Mrs. Ladislav A. Kruncl, IL

\$100.00

Mr. & Mrs. Adolf Švehlík, IL

\$100.00

Mr. & Mrs. Joseph Zacharda, IL

\$100.00

Mrs. K. Krno, IL

\$ 50.00

Dr. & Mrs. Jan Papánek, IL

\$ 50.00

OSLAVUJEME DVĚ DŮLEŽITÁ VÝROČÍ

Sedmdesáté výročí založení Československé republiky a také sedmdesáté výročí založení

Československé Národní Rady americké

Vzdáváme čest všem vlastencům, kteří bojovali za první Republiku. Děkujeme všem krajanům, kteří založili Československou Národní Radu Americkou a všem těm, kterým se podařilo Radu udržet až do dnešních dnů.

* * *

Czechoslovak National Council of America

cordially invites you

to commemorate the 70th Anniversary of the CZECHOSLOVAK REPUBLIC

ON SUNDAY, MAY 22, 1988

AT DRAKE HOTEL, OAK BROOK, ILLINOIS

Luncheon at 1 pm — Program 2:30 pm to 5 pm.

Guest Speakers:

Ambassador Robert H. Frowick of Washington, D.C., reporting on "Human Rights and Czechoslovakia", Helsinki CSCE Meeting in Vienna.

Josef Škvorecký of Toronto, Canada, writer and '68 Publisher, "Literature: Forbidden, Smuggled and Free".

Chorus Zora, conducted by Joseph E. Bukovy.

Trinity Slovak Lutheran Church — "Songs of Czechoslovakia".

PANORAMA — Historické podání o Čechách a Slovácích ve Spojených státech amerických. 328 stránek 7"x10" v angličtině, \$7.00 včetně poštovního. — Czechoslovak National Council of America, 2137 S. Lombard Ave., Cicero, IL 60650-2081.

Prosíme oznamte včas
změnu adresy

Zašlete zdarma ukázkové číslo
Věstníku na:

JMÉNO _____

ADRESA _____

ČSA

nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota v Americe

jest připravena poskytnouti vám nejvýhodnější druhy
životních pojistek plně zabezpečujících
vaši ochranu.

Rovněž nabízíme pojistky
poskytující pravidelný starobní důchod
jakož i pojistky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

"Pioneer of Fraternal Life Insurance"

CSA PLAZA • 2701 SOUTH HARLEM AVENUE • BERWYN, IL 60402
Telefony (312) 795-5800 — (312) 242-2224

VĚSTNÍK

CZECHOSLOVAK NATIONAL COUNCIL
OF AMERICA
2137 So. Lombard Ave. — Room 202
Cicero, Illinois 60650

FIRST CLASS MAIL

ADDRESS CORRECTION REQUESTED

